

Open source som lösning på digital suveränitet inom GIS

Kartdagarna 2026

Jan Dalheimer – jan.dalheimer@sweco.se



Digital suveränitet är summan av alla förmågor och möjligheter hos individer och institutioner att uppfylla sina roller i den digitala världen på ett **oberoende, självbestämmande och säkert sätt.**

- Kompetenzzentrum Öffentliche IT (fritt översatt)



Karim Khan. Peter Dejong

ICC stängde chefsåklagarens Microsoft-konto – efter USA:s sanktioner

ICC valde att ge efter för pressen från amerikanska myndigheter.

Marius B. Jørgenrud/TU

Marianne Gjessing/Digi.no

Publicerad 10 jun 2025 kl 16.05 Senast uppdaterad 11 jun 2025 kl 07.26





USA:s finansminister Scott Bessent och USA:s handelsrepresentant Jamieson Greer. Foto: Magnus Lejhall/TT

USA gör omtag i tullfrågan – utreder "orättvis" handel

UPPDATERAD IDAG 06:35 PUBLICERAD IDAG 05:35

En amerikansk handelsmyndighet har inlett en utredning för att avgöra om EU, Kina och en rad andra handelspartners ägnar sig åt "orättvis handelspraxis" i förhållande till USA. Utredningen kan leda till nya tullhöjningar.

Vi kan inte längre
förvänta oss
rationalitet

Vem kan styra
över er, som inte
borde kunna det?

Exempel på risker



Avbrott/utlösning från molntjänster



Licensvillkor



Sanktioner



Tullar



Leverantörs-/kompetenskoncentration



Teknisk
kontroll



Juridisk
kontroll



Operativ
kontroll



Article

Exit strategy: Is it time to rethink your cloud dependency?

Rising US–EU tensions highlight the urgent need for clear exit plans to reduce dependency on dominant cloud providers.

- Implement Consulting Group, Juni 2025

Minskat beroende – högre digital suveränitet



In-house

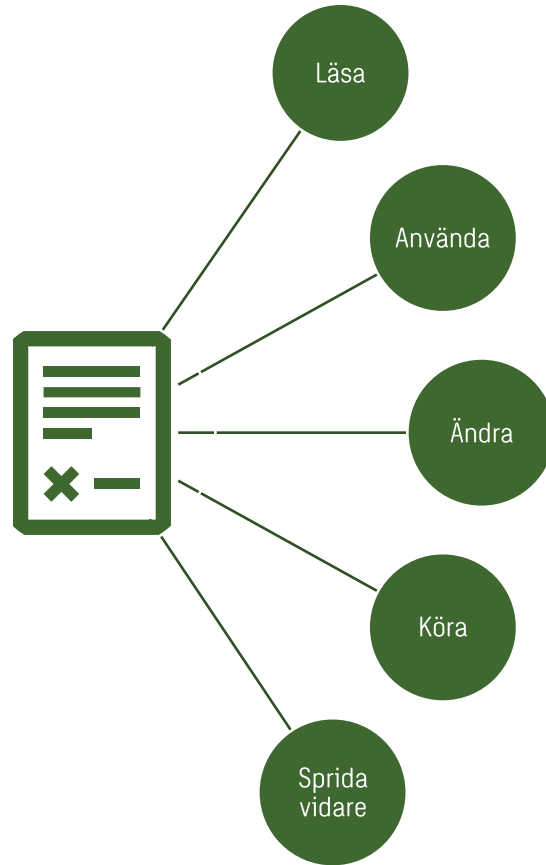


Svenska/europeiska leverantörer



Open source

Open Source



- Utvecklaren kan inte:
 - Dra tillbaka licensen
 - Tidsbegränsa den
- Stöd ingår inte i licensen, men...
 - ...flera olika leverantörer erbjuder stöd
- Hög säkerhet:
 - Alla har insyn i ändringar
 - Ändringar går igenom en godkännande process

Vad ersätter vad?



Övergång – steg för steg

Komplettera



Exempel:

Använda QGIS för vissa arbetsflöden

Erbjuda interna webbkartor i Origo eller Hajk

Avlasta



Exempel:

Extern publicering via GeoServer

Byt till öppna format som GeoPackage

Ersätta



Exempel:

Byt till PostgreSQL som primär databas

Införa GeoNode som CMS

Hur fyller man luckorna?

Förvaltning &
Support

Sweco

m.fl.

Kompetens

Utbilda

Skatta
verksamhetens
kompetens korrekt

Funktioner

Låt utveckla

Ersätt

Det är dags för Sverige att samarbeta

- 70 mätföretag
- 550 anställda
- ~23 mkr i projektbudget
- QGIS-baserat MBK-verktyg för Schweiziska marknaden



Ingenieur-Geometer Schweiz
Ingénieurs-Géomètres Suisses
Ingegneri-Geometri Svizzeri



Det är dags för Sverige att våga



The National Land Survey of Finland has introduced a new topographic data production system

The National Land Survey of Finland has successfully introduced a new production system for topographic data **based on open source code**. Similar solutions are not known to be in use elsewhere in Europe. The new topographic data production system enables more efficient maintenance of an up-to-date national topographic database and the production of generic map products for Finland.

5.6.2025

Det är dags för Sverige att vakna

politiker

Germany's OZG 2.0 Favors Open Source Solutions

New German Legislation Prioritizes Open Source in Public Sector IT



[Jaakko Karhu](#)

Published on: 05/09/2024

News

New Open Source law in Switzerland

Switzerland mandates software source code disclosure for public sector: A legal milestone



[Axel Thévenet](#)

Published on: 30/05/2024

Last update: 06/01/2025

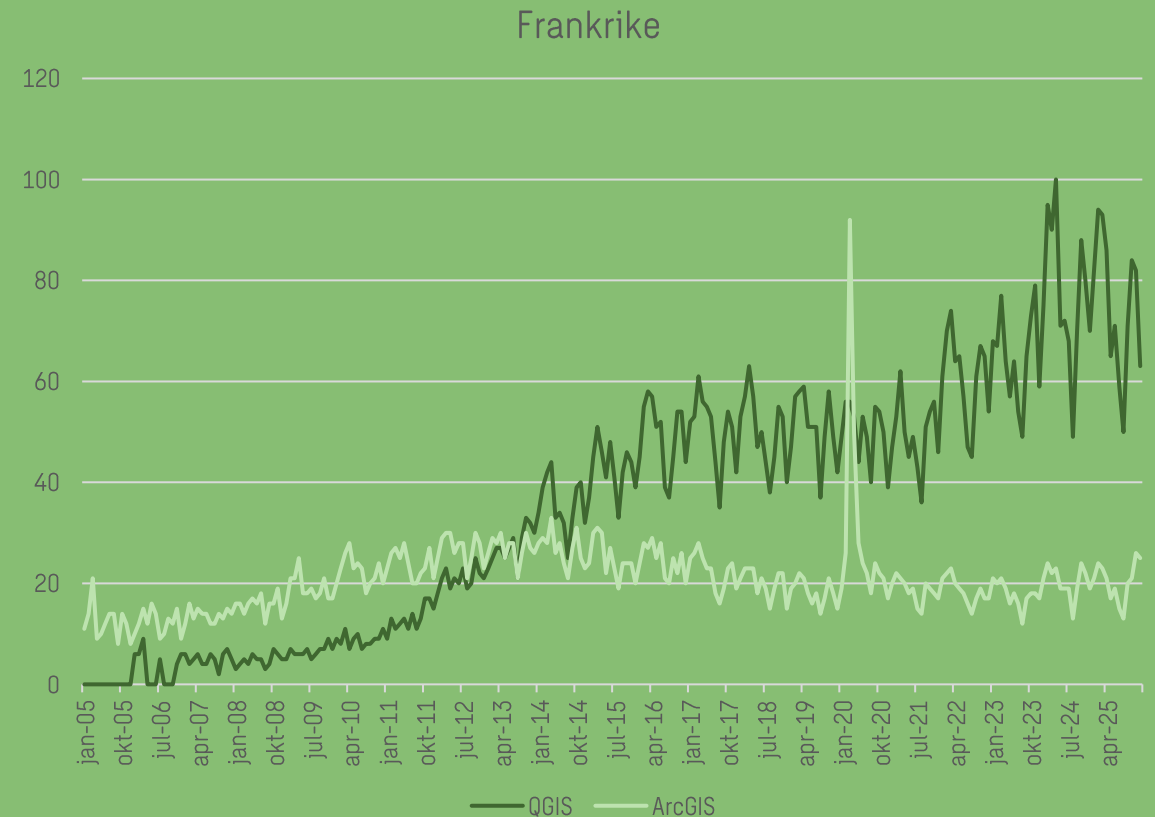
News

Danskt departement byter ut Microsoft Office mot Libreoffice

Nyhet

16 juni 2025 • 1 min

Är en del av en ny satsning på digital suveränitet.



Lilla kommunen gör sig kvitt amerikanska it-jättarna

Den geopolitiska oron har fått allt fler att vilja bryta sitt beroende av de amerikanska it-jättarna. Alingsås kommun går i bräschen och har sedan 2010 en policy om att prioritera lösningar med öppen källkod. Det antas bli billigare i längden, men kostar kommunen tid och engagemang, menar it-ansvariga Göran Westerlund.

Publicerad: 24 februari 2026, 05:00

 Spara



Lovisa Åslund



Text

Avslutande ord



Dagens geopolitik innebär en reell risk för GIS-system



Open source minskar risken



Samarbete, vilja och styrning krävs för framgång



